

2. izdanje

**ŽIVOT
JE DOBAR
AKO NE
ODUSTAJEŠ**

Set

Helen - 1955

~ 1962 ~

Stari brod

Dom – 1960

Doris, Gđa Rajt + Helen

Otac Metju

ŽIVOT JE
DOBAR AKO
NE ODUSTAJEŠ

SPECIJALNO HVALA:

*Megi Mortimer, Česteru Braunu, Džou
Matu, Sari Evans, Alenu Hantu
i Krisu Oliverosu*

Izdavač:

Modesty stripovi, 2020

www.modestystripovi.com

Edicija: SVETSKI TRAGOVI #16

Urednik: Živojin Tamburić

Copyright © Seth 2016

By arrangement with Transatlantic Literary Agency Inc.

Prava za ovo izdanje © Živojin Tamburić

Prevod: Živojin Tamburić

Predgovor: Matko Vladanović

Grafički dizajn: zmcomics

Štampa: Službeni glasnik

Tiraž: 100

**CIP - katalogizacija u publikaciji
narodna biblioteka Srbije, Beograd**

ISBN: 978-86-80306-09-4

COBISS.SR-ID 24243721

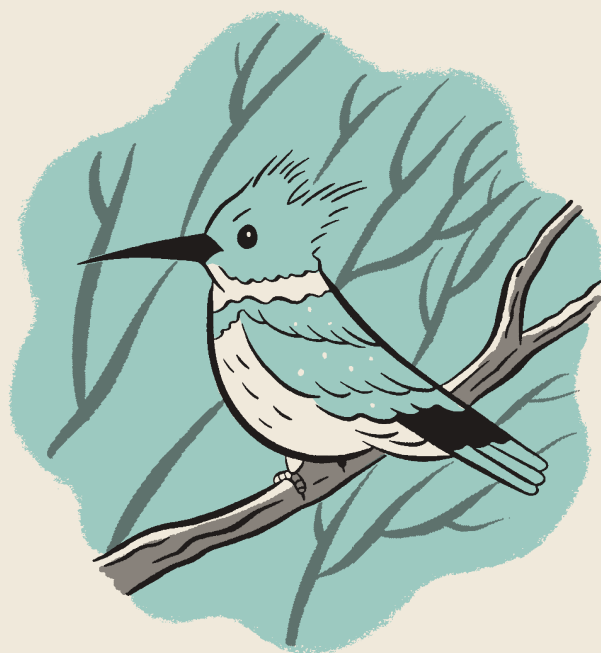
**Sva prava ostaju sa nosiocima autorskih prava i potpuna
ili delimična reprodukcija ove knjige mora se dogovoriti
sa nosiocima autorskih prava.**

Posvećeno
mojoj majci Vajolet,
od koje sam često
čuo naslov ove
knjige

ŽIVOT JE DOBAR AKO NE ODUSTAJEŠ

Set

Modesty
STRIPOVI

Beograd, 2020.

Fokus na nostalgiju

Otkako sam se prvi put susreo sa svijetom duhova Danijela Klause (Daniel Clowes) prošlo je i više godina no što želim priznati. Upotrebu plavog "filtera", karakterističnog za taj kulturni američki strip s početka devedesetih, Klaus je kasnije objašnjavao kao najbližu likovnu simulaciju osjećaja koji je imao vraćajući se kući u sumrak, praćen blijedim plavetnilom upaljenih televizora iz kućanstava koja su mu stajala uz put. Taj konkretni moment kod Klause mi je onomad bio promakao. Za mene je taj plavi filter predstavljao svijet sjećanja, obojanu maglu nejasne nostalgije kroz koju je on u svojim ranim tridesetima gledao na svijet tinejdžera koji je odavno napustio.

Zanemarimo načas što Klaus ni na koji način nije utjecao na Seta (Seth) - štoviše, vjerojatnije je bilo baš obratno. *Svet duhova (Ghost World)* je objavljen 1993., a Setov serijal *Palukavil (Palookaville)*, koji je kasnije sakupljen u *Život je dobar ako ne odustaješ (Life Is Good If You Don't Weaken)*, krenuo je 1991. - no, dominirajuća plava boja Setovoga stripa, fokus na sjećanje i nejasnu nostalgiju te sveprožimajući žal za zlatnim dobom koje se nekako uvijek nalazi u prošlosti, potvrđuju duhovnu srodnost Klause i Seta, ma što povijest objavljivanja njihovih stripova mislila o tome. Kako je to već odavno poznato iz one apokrifne epizode s Hegelom – ako činjenice ne odgovaraju teoriji, tim gore po činjenice.

Moglo bi se tu u predgovoru sad govoriti o Setovim utjecajima, poglavito o utjecaju Pitera Arnoa (Peter Arno), očitim i manje očitim posvetama, o njegovoj fiksaciji na magazin *Njujorker (The New Yorker)*, cinizmu, sentimentalizmu, depresiji ili o produbljivanju i nadgradnji

tema kojima se počeo baviti u *Palukavilu*, no čini mi se kako bi to bio pogrešan put. Naposljetku, zadaća predgovora nije tumačiti djelo već ga otvoriti. Pokušajmo, dakle, zaobilaznim putem otvoriti ovaj strip.

Nostalgija plave boje

Već to što ga držite u rukama čini vas bliskim svijetu Setovoga stripa. Možda ne dijelite cinizam ni mizantropiju s njegovim (autobiografskim) protagonistom, no sigurno ste, i to ne jednom, pokušali objasniti ljudima oko sebe što vas to nagoni kopati po starim papirima, čega to ima u *Stripotecu*, *Caku*, *Nikad robom* ili *Plavom vjesniku* te zašto vam i danas izmami osmijeh crtež nekog Nojgebauera (Neugebauer) iz 1938. godine. Slušali su vas, jasno, ta znate se već dugo, no slušali su vas onako kao što se sluša slučajni prosjak koji sa svojom tužnom životnom pričom bane na terasu kafića u centru – pristojno, ali hladno i nestrpljivo, s podignutim zidovima. Nije baš da prosjačite, ali vaš im je svijet gotovo jednako stran.

Strip *Život je dobar ako ne odustaješ* je za ljude poput vas. Pronaći ćete se u njemu ako ste ikad kopali po antikvarijatima, idući na živce osoblju, tražeći djela slabo poznatih autora;

Kopanje po antikvarijatima

pronaći ćete se u njemu ako ste u stanju satima čekati u redu za crtež omiljenog autora, pronaći ćete se u njemu ako i vi, poput Seta, maltretirate ono malo preostalih prijatelja s pričama o slikama, crtežima i crtačima. Možda

i ne tražite, poput Setova protagonista, odgovor na pitanja života i smisla u radu zaboravljenih (i u ovom slučaju fiktivnih) karikaturista *Njujorkera*, možda vas ne muče pitanja prolaznosti i zaborava, no vjerujem da ćete znati prepoznati tu vrstu opsesije. To duboko uvjerenje u vrijednost figure na papiru, zadovoljstvo promatranja poteza kista otisnutog u nekom starom časopisu, ushit potrage i pronalaska djela koje već dugo nije u tisku.

Klause i Seta dijelila je jedna oveća zemljopisna granica, a spojilo ih je isto tlo američkog „undergrounda“ na kojem su odrasli. Kulturno podneblje koje ima malo ili ništa veze s našim iskustvom života na Balkanu. No, čitajući *Život je dobar ako ne odustaješ*, udaljen od nas dvadeset godina i jedan ocean, dolazimo do zaključka kako su takve odvojenosti tek puke tričarije. Dobar će strip uvijek naći načina zaobići i vrijeme i geografiju.

Matko Vladanović,
stripski kritičar i esejista

Prvi deo

Stripovi su oduvek bili važan deo mog života. Imali su jak uticaj na mene još od detinjstva.

Ne mislim na Diznija ili Vornor Braders i slično. Mislim na novinske stripove, karikature i stripove u sveskama.

Oni zauzimaju VELIKI deo mojih misli. Izgleda kao da stalno poredim stvari koje mi se dešavaju sa nekom prašnjavom starom karikaturnom ili slično.

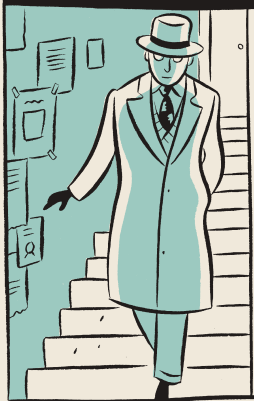
Ako hoćete da znate istinu, ja o ovome razmišljam i previše.

Evo na primer... Božić 86. Bio sam u poseti porodici u Londonu, Ontario, i razgledao antikvarne knjižare...

... dok je u mojoj glavi bio jedan stari Carli Braun strip, nedelina strana, mislim -- sa Saupijem.

Tu on spava na svojoj kucići i u foku noći napada sneg na njega.

on se probudi, ne stresajući sneg sa sebe, ljut što ne može da nađe svoju posudu itd. onda mu padne na pamet da možda nije pokriven snegom nego da je oslepeo.

on se uspaniči, iskoči iz snega i shvati da nije slep. u poslednjoj slici Snupi igra i peva: "Sneg! Prelepi sneg!"

U redu — nije naročito smešno i poruka je prilično prosta — ali to je ono o čemu sam mislio. Veza je prilično očigledna — pada sneg i žala sa snegom. Ništa duboko.

Ludo je, ali kunem se da ne mogu čak ni — mislim, ni da kažem zdravo nekome bez uvlačenja Gdina Šulca i ostalih u to.

Postoji razlog zašto se sećam upravo tog dana.

Vidite, tog dana sam našao na malu knjigu koja mi je otvorila kompletno novi svet karikature.

naslov je bio Zabava u kancelariji i bila je ilustrovana od strane Vitaija Deroua Juniora. Uzeo sam je u momentu.

Nikada nisam čuo za Gdina Deroua, ali su mi se njegovi crteži svideli dovoljno da kupim knjigu.

Ta mala knjiga je započela nešto što će postati moje životno interesovanje za karikaturiste starog Njujorkera.

